

Udspil fra eleverne:

Fremtidens HTX

Nytænkning af det tekniske gymnasium

**ERHVERVSSKOLERNES
ELEVORGANISATION**

Erhvervsskolernes ElevOrganisation

Erhvervsskolernes ElevOrganisation er den nationale elevorganisation, der repræsenterer de godt 100.000 elever på de praktiske ungdomsuddannelser herunder både gymnasiale og erhvervsrettede uddannelser, såsom tekniske erhvervsuddannelser, EUD og EUX, det tekniske gymnasium, HTX, Social- og Sundhedsuddannelserne, SOSU, samt Pædagogisk Assistentuddannelsen, PAU.

**Dette udspil er udgivet af
Erhvervsskolernes ElevOrganisation i
november 2025.**

www.eeo.dk

Intro

*Udspil fra elevernes
organisation*

Dette udspil præsenterer en nytænkning af det faglige indhold, rammerne og italesættelsen af det tekniske gymnasium, HTX.

Erhvervsskolernes ElevOrganisation har i 29 år repræsenteret over 100.000 elever på mere end 100 forskellige praksisfaglige og gymnasiale ungdomsuddannelser.

Vi møder i vores daglige arbejde eleverne og ved, hvad de brænder for, hvad de er dygtige til, samt hvilke udfordringer, de møder i deres ungdomsuddannelse. Udfordringerne kan eksempelvis være forbundet med det faglige indhold eller de overordnede rammer for undervisningen.

Ungdomsuddannelser handler ikke blot om at forberede elever til videre uddannelse, at være erhvervskompetencegivende, eller at forsyne dem med faglige færdigheder. Uddannelserne spiller nemlig en afgørende rolle i at danne fremtidens generation af medborgere inden for områder til gavn for samfundets udvikling.

Der er udsigter til, at vi i fremtiden kommer til at mangle både håndværkere, ingeniører og it-specialister. Derfor investerer vi i vores erhvervsuddannelser og arbejder med fremtiden for HTX-uddannelsen. HTX-uddannelsen er nemlig en vigtig del af at ruste folk til STEM-fagene, hvorfor det er udfordrende, at der over længere tid har været et fald i optaget.

Vi skal løse udfordringen med det faldende optag – men det gør man ikke ved at integrere HTX i STX.

Det tekniske gymnasium adskiller sig grundlæggende fra STX både i tilgang, formål og praksis. Hvor STX traditionelt har en teoretisk og akademisk tilgang,

hviler HTX på en praksisnær didaktik, hvor eleverne lærer gennem projekter, tværfaglighed og anvendelse af teori i konkrete løsninger. HTX's værksteds- og laboratoriebaserede undervisning skaber en direkte kobling til erhvervsuddannelserne og til virkelighedsnære problemstillinger – en kobling, som ikke findes i andre gymnasiale retninger.

Lærerne på HTX repræsenterer desuden en særlig faglighed, der forener tekniske, naturvidenskabelige og erhvervsrettede kompetencer. Mange har erfaring fra erhvervslivet, hvilket styrker den praksisfaglige undervisning og gør HTX til et unikt mødested mellem uddannelse og praksis. Samtidig er placeringen af HTX sammen med erhvervsuddannelser og de dertilhørende værksteder og faciliteter en afgørende styrke for HTX's didaktik og et fantastisk eksempel på, at fagligheden på EUD og HTX gensidigt løfter hinanden. Denne tilgang skaber en læringskultur, hvor eleverne udvikler både analytiske og håndværksmæssige evner – en kombination, der danner grobund for innovation, problemløsning og teknologisk forståelse.

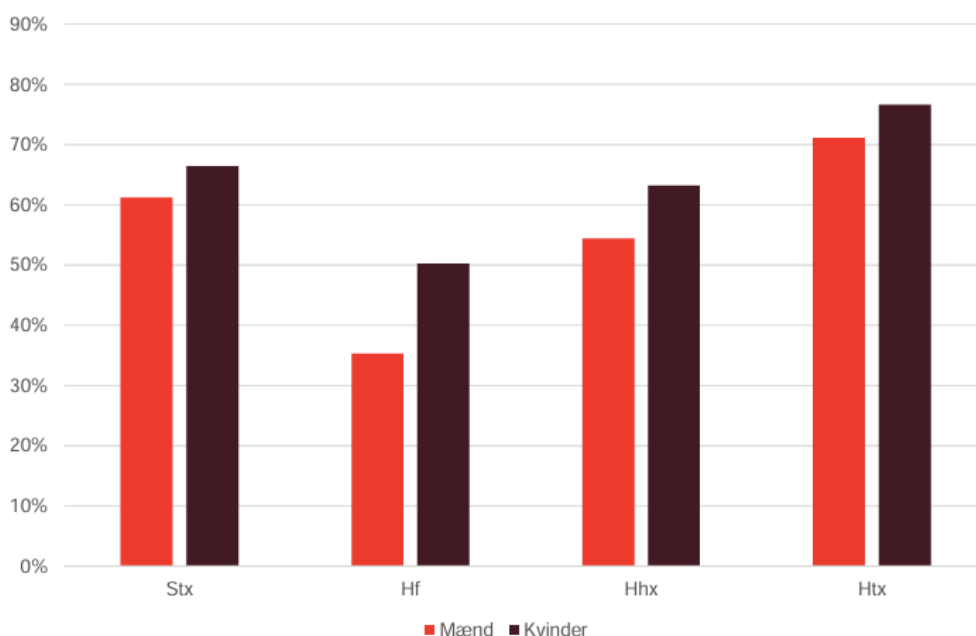
Resultaterne taler for sig selv:

HTX-elever er de gymnasieelever, der hurtigst fortsætter på universitetet¹, opnår de højeste karaktergennemsnit², og i stort omfang vælger videregående STEM-uddannelser. Det viser tydeligt, at HTX-uddannelsen tiltrækker en særlig elevgruppe og lykkes med at danne en unik faglig profil – tekniske studenter, der kan bygge bro mellem teori og praksis. Det kan ikke opnås gennem en integration i STX, hvor undervisningsformer, faglige kulturer og læringsmål er grundlæggende anderledes, og ofte afkoblet fra den virkelighed, der er så afgørende på HTX.

At bevare HTX som en selvstændig uddannelse handler ikke blot om struktur, men om at bevare et unikt læringsrum, hvor innovation, teknologi og naturvidenskab mødes i praksis. Danmark har brug for et teknisk gymnasium, der kan uddanne fremtidens ingeniører, teknikere og udviklere – og som fortsat kan inspirere unge til tidligt at læse videre ad en teknologisk vej.

Andel af studenter, der er i gang med en videregående uddannelse 27 måneder efter endt gymnasial uddannelse, opdelt efter gymnasial uddannelse og køn, 2018-2022

Figur fra rapporten "Studenters overgang til videregående uddannelse" udgivet af Tænketanken DEA, Februar 2025.

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Inkluderer kun personer, der højst fyldte 21 år i det år, hvor de færdiggjorde deres gymnasiale uddannelse. I gang med en videregående uddannelse dækker også de studenter, der har fuldført en videregående uddannelse.

1) <https://dea.nu/publikationer/studenters-overgang-til-videregaende-uddannelse/>

2) HTX-elever har et gennemsnit på 7,7 sammenlignet med STX og HHX på hhv. 7,5 og 6,9: <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/5.aspx>

Baggrund

I oktober 2024 præsenterede SVM-regeringen EPX-uddannelsen som en del af udspillet 'Flere i gymnasiet'. I forbindelse med udspillet, ønskede vi i EEO at bidrage med vores indsigter som elevorganisation til indholdet på det nye erhvervs- og professionsrettede gymnasie. Det resulterede i fagudspillet 'EPX – forbindelse mellem hoved og hånd', som nåede bredt ud til relevante uddannelsesaktører.

I februar 2025 besluttede aftalepartierne bag 'Aftalen om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse', at nedsætte en ekspertgruppe for HHX, HTX og STX, med henblik på at komme med anbefalinger til en styrkelse af det faglige niveau på gymnasiet, såvel som at vurdere om det er hensigtsmæssigt at integrere HTX i STX.

Dette udspil er udarbejdet som et bidrag til ekspertgruppens arbejde og skal sikre, at elevernes perspektiver direkte inddrages i det tekniske gymnasiums selvstændige fremtid.

Vi præsenterer heri forslag til en nytænkning af HTX-uddannelsens plads i det fremtidige uddannelseslandskab, i forbindelse med ekspertgruppens snarlige nedsættelse. Udspillet belyser desuden, hvordan vi sikrer fremtidens tekniske gymnasium med en fagligt stærk og selvstændig profil samt bæredygtige udbud på tværs af landet.

Udspilletets ni forslag til HTX er inddelt i tre kapitler, der bl.a. fokuserer på faglig stolthed, brobygning, udkantstilskud og studieretninger.

Forslag

De tre kapitler

1

Ny identitet og overgang **Side 9-10**

Vi præsenterer en mere ærlig og styrket overgang fra grundskole til det tekniske gymnasium ud fra bedre vejledning og brobygning, samt en styrkelse af dens identitet på baggrund af den tydelige faglige stolthed.

2

Nye rammer **Side 13-15**

Vi argumenterer for, hvordan vi kan gøre det mere attraktivt at vælge HTX, ved at sænke timetallet til niveauet på STX og HHX og introducere en mere retfærdig fordeling af undervisnings- og udkants-tilskud på de store institutioner, der udbyder HTX.

3

Nyt fagligt indhold **Side 19-22**

Vi kommer med forslag til en revurdering og styrkelse af studieretningerne og den praksisnære læring på HTX gennem øget samarbejde med lokale virksomheder og erhvervspraktik i teknikfag.

1

Forslag 1-3

Ny identitet og overgang

– I dette kapitel præsenterer vi vores bud på en nytænkning af, hvordan vi formidler HTX-uddannelsens identitet, der bygger på dens faglige stolthed, og hvordan man øger optaget ved at styrke overgangen fra grundskolen.

Forslag 1

Styrk den faglige stolthed

HTX-uddannelsen rummer en stærk praksisfaglighed, som på mange måder afspejler erhvervsuddannelserne. Det ses tydeligst i de HTX-unikke, obligatoriske fag teknologi B og teknikfag A, hvor en teoretisk analyse altid går forud for udviklingen af et konkret, fysisk produkt, der udgør det bærende element til eksamen.

Den faglige stolthed på HTX forekommer ikke kun i de projektorienterede fag. Også i de mere klassiske fag som fysik og matematik dyrkes en stærk kultur omkring det praksisfaglige element, som HTX-eleverne trives i. Den faglige stolthed er ofte mere udtalt og usynlig, men ikke mindre betydningsfuld.

Det kan ligeledes være et bioteknologi-projekt, hvor eleverne undersøger nye veje til at bekæmpe Alzheimers gennem

transmitterstoffer – eller et forløb i statik og styrkelære, hvor eleverne beregner kræfters indvirkning på en tagkonstruktion. Forskellige fag med samme gennemgående træk: En tydelig faglig stolthed over det tekniske og naturvidenskabelige er en central del af uddannelsens dagligdag, som i dag ikke indgår i den identitet, der vises udadtil.

- Styrk forbindelsen til STEM-uddannelserne, så HTX er den naturlige vej for fremtidens forskere og ingeniører.
- Skab den fælles HTX-fortælling som den naturlige vej til STEM-uddannelserne med kampagner.
- Fejr og fremvis elevernes faglige projekter gennem nationale konkurrencer og lokale messer

Forslag 2

Opkvalificer UU-vejledningen til HTX

Bedre uddannelse af UU-vejledere

En vigtig del af at øge optaget på det tekniske gymnasium, er at vejledningen dertil er retvisende og ligestillet med de øvrige ungdomsuddannelser. Vi i EEO har set flere konkrete eksempler på faktisk forkert UU-vejledning, såsom elever, der får besked om, at matematik på A-niveau er obligatorisk uanset studieretning, at HTX lukker i 2026 – ja, sågar at uddannelsen slet ikke eksisterer. Dette er både et problem for de grundskoleelever, der overvejer HTX og et problem for de elever, der

rent faktisk starter på HTX, som træder ind ad døren med falske forventninger.

Uddannelsesvejledning, der er misvisende på et sådan niveau, har direkte og alvorlige konsekvenser for optaget på HTX-uddannelsen. For at sikre at HTX præsenteres med samme korrekthed som de øvrige ungdomsuddannelser, er det nødvendigt at opkvalificere UU-vejledere med et konkret uddannelseskursus inden for den tekniske studentereksamen.

Vejledningen skal ideelt set fremhæve uddannelsens faglige indhold med de tre hovedretninger 'anvendt naturvidenskab', 'teknologi' og 'kommunikationsteknik' såvel som den virkelighedsnære didaktik med tværfaglighed og problembaseret læring.

Genindførsel af den individuelle UU-samtale

For at skabe en mere retvisende UU-vejledning, der præsenterer HTX som et attraktivt tilvalg i stedet for et alternativ til det almene gymnasium, STX, anbefaler vi at den individuelle UU-samtale i 9. klasse bliver genindført.

Den individuelle samtale blev afskaffet med folkeskolereformen i august 2014, så kun de, der blev erklæret 'ikke uddannelsesparate', havde ret til vejledning. Siden da blev uddannelsesparathedsvur-

deringen afskaffet i 2024³. Hermed er grundlaget for afskaffelsen af den individuelle UU-vejledning forsvundet, og dens genindførsel kan med fordel tages til overvejelse.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt at gøre samtalen obligatorisk for alle grundskoleelever, da den kan hjælpe med at klæde den enkelte elev på til at træffe informerede beslutninger om uddannelsesvalg. Vejlederen vil desuden have mulighed for at tilpasse samtalen ud fra elevens ønsker. Endvidere kunne det mindske frafaldet på ungdomsuddannelserne, da eleverne vil være væsentligt bedre informerede og mere afklarede på forhånd, så det første uddannelsesvalg de træffer, passer til dem. Dette vil være en markant styrkelse af den nuværende UU-struktur, hvor vejledningen hovedsageligt består af en slideshow-præsentation.

"En vigtig del af at øge optaget på det tekniske gymnasium, er at vejledningen dertil er retvisende og ligestillet med de øvrige ungdomsuddannelser."

Forslag 3

Bedre introduktion til HTX

Virkelighedsnær brobygning

Mange grundskoleelever har deres første rigtige møde med HTX, når de er i brobygning. Derfor ser vi et stort potentiale i at bruge netop brobygningen til at bekæmpe faldet i ansøgere til det tekniske gymnasium.

Brobygning skal tage udgangspunkt i dét, der gør HTX-uddannelsen unik. Man bør stille krav til kvaliteten af brobygning på HTX-gymnasier, så det i praksis skal inkludere fag som matematik, kemi og teknologi, der fremviser uddannelsens stærke STEM-identitet. Således giver man ikke bare de besøgende elever et autentisk billede af, hvordan det er at have sin

3) Aftale om at afskaffe uddannelsesparathedsvurderingen: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf23/april/230421-aftaletekst-upv.pdf>

dagligdag på HTX – man introducerer dem til det, der adskiller HTX-uddannelsen fra de øvrige gymnasiale uddannelser.

Brobygning skal også være virkelighedsnær mht. didaktikken på HTX. Brobyggerne bør introduceres til værksteder og laboratorier, lave miniprojekter og gerne kunne tage et produkt med hjem derfra, som et bevis på dét, der gør metoderne på

HTX unikke. Brobygning, hvor man sidder bagerst i et klasselokale og overværer den almene 'røv-til-sæde' undervisning eller hvor eleverne bliver præsenteret for overfladisk til uddannelsen og man gennemgår teori fra f.eks. dansk A er hverken effektivt, inspirerende eller formålstjenligt for brobyggere, da den ikke afspejler hverdagen på HTX.

Eksempel: Den virkelighedsnære HTX-brobygning

08:15	Introduktion og rundvisning på gymnasiet
08:45	Kemi B – Teori om ioner og bundfald
09:15	Pause
09:30	Kemi B – Forsøg i laboratoriet om bundfald
10:30	Pause
10:45	Teknologi B – Teori og praksis om laserskæring/3D-print
11:30	Frokostpause
12:15	Teknologi B – Projekt med laserskæring/3D-print
13:15	Pause
13:30	Teknologi B – Produkt fra projektet færdiggøres
14:15	Fri – tag eget produkt med hjem

Besøg på grundskoler

Som supplement til traditionel brobygning og UU-vejledning, foreslår EEO, at man arbejder på at få nuværende, fagligt stærke HTX-elever ud at besøge grundskoler for at promovere uddannelsen. Fordelen ved dette forslag er, at hverdagens eksperter, de elever, der lige nu går på uddannelsen, får mulighed for at formidle om oplevelsen og fagligheden på det tekniske gymnasium gennem en 'ung til ung'-tilgang. På den måde møder grundskoleeleverne en reel ambassadør for uddannelsen på autentisk vis.

I EEO har vi gode erfaringer med denne tilgang gennem vores rollemodelkorps i

den finanslovsfinansierede indsats 'Vejen til en erhvervsuddannelse'. Indsatsen har påvist en positiv effekt på 6 procentpoint flere elever, der overvejer at tage en EUD eller EUX på baggrund af oplæg fra rollemodellejerne.⁴ Indsatsen giver rollemodellejerne mulighed for at vise grundskoleelever den faglige stolthed, de føler i forbindelse med deres uddannelsesvalg.

4) <https://eeo.dk/vejentil/evaluering/>

2

Forslag 4-6

Nye rammer

– I dette kapitel foreslår vi, hvordan man kan ligestille rammerne for HTX-uddannelsen med STX og HHX, ved at gøre uddelingen af økonomiske tilskud mere retfærdig, sænke det overordnede timetal og gøre teknikfag adgangsgivende.

Forslag 4

Ligestil gymnasiernes faglige rammer

Sænk timetallet

Lige nu har HTX flere timer, færre A-fag og færre adgangsgivende fag end de resterende gymnasiale uddannelser. Det skal der rettes op på ved at sænke timetallet for HTX med 300 timer, og gøre teknikfag adgangsgivende til de videregående uddannelser.

Som HTX-elev har man ca. 300 ekstra timer i løbet af sin uddannelse, sammenlignet med STX og HHX, målt på undervisningstimer, fordybelsestid og den individuelle timepulje.⁵ Det høje timetal på HTX har for mange elever i grundskolen en negativ indflydelse på deres uddannelsesvalg og kan ultimativt have indvirkning på, at de fravælger HTX. Derfor skal timetallet på HTX sænkes, så det i højere grad minder om timetallet på HHX og STX.

Det kunne man eksempelvis gøre ved at sænke undervisningstiden i de obligatoriske fag teknologi, teknikfag og matematik. Ligeledes har HTX 130 og 20 flere timer i hhv. fordybelsestid og den individuelle timepulje, som man kunne skære fra for at ligestille uddannelserne. Vi foreslår at ændringer i timetallet for matematik og teknologi overføres til fagene på A-niveau. Se nedenstående tabel som et eksempel på, hvordan man kan fjerne 300 timer på HTX.

For at ligestille gymnasierne kan man alternativt hæve timetallet på STX og HHX, men det anser vi for usandsynligt, og derfor er det ikke beskrevet yderligere.

Fag	Niveau	Timetal	Ændring	Fremtidig timetal
Teknikfag	A	270	-40	230
Teknologi	B	290	-75	215
Matematik	B	285	-35	250
Fordybelsestid (minimum)	-	630	-130	500
Individuel timepulje	-	150	-20	130
Samlet ændring i obligatoriske timer			-300	

5) <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/1106>

Gør teknikfag adgangsgivende

Endnu en måde vi foreslår at ligestille gymnasierne på, er ved at gøre teknikfag adgangsgivende. Teknikfag er et obligatorisk A-fag som alle HTX-elever bruger hundredvis af timer på. Her udvikler hver

elev kompetencer inden for proces, udvikling, produktion, design og innovation, som ikke afspejles i deres muligheder for uddannelse efter gymnasiet. Teknikfaget bør på lige fod med det obligatoriske A-fag historie på STX, gøres adgangsgivende til de videregående uddannelser.

“Endnu en måde vi foreslår at ligestille gymnasierne på, er ved at gøre teknikfag adgangsgivende. Teknikfag er et obligatorisk A-fag som alle HTX-elever bruger hundredvis af timer på.”

Forslag 5

Udvid A-fagstaxameteret

Vi mener, at det er positivt, at A-fagstaxameteret i finansloven for 2025 blev udvidet til også at omfatte HTX, og ikke længere kun gælder STX og IB. Det betyder, at gymnasier nu modtager et ekstra tilskud på 10.990 kr. for hver elev, der gennemfører et A-niveaufag i enten fysik, kemi, biologi, bioteknologi eller geovidenskab – samt musik A for STX og IB.⁶

Ræsonnementet bag taxameteret var at give gymnasierne et økonomisk incitament til at oprette klasser med førnævnte fag som studieretningsfag, selvom der ikke er nok elever til en hel klasse på det almene gymnasium.⁷ Tilskuddet blev udvidet til også at gælde for HTX i et forsøg på at tilvejebringe mere forudsigelighed i tilskudsvilkårene på tværs af ungdomsudannelserne.⁸

EEO foreslår, at A-fagstaxameteret udvides til også at omfatte HTX-fagene teknologi A og kommunikation og it A. Det vil betyde, at tilskuddet også gives til studieretninger inden for hovedområderne teknologi og kommunikationsteknik.

Der er to centrale grunde til forslaget. For det første er begge fag ressourcekrævende at gennemføre, blandt andet på grund af behovet for specialiseret udstyr og materialer. For det andet vil en udvidelse af tilskudsordningen være med til at styrke bæredygtigheden af HTX-udbud – særligt på mindre skoler, hvor økonomien i fagene i forvejen kan være udfordret.

6) <https://fm.dk/media/b2z15h0q/20-boerne-og-undervisningsministeriet.pdf> (side 166)

7) <https://www.ft.dk/samling/20231/almindel/buu/bilag/255/2906122.pdf>

8) <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf24/dec/241204justeringer-af-taxameter-og-tilskudssystemet--understtelse-af-konomisk-bredyggtige-ungdomsudda.pdf>

Forslag 6

Mere retfærdig finansiering

Fjern knæk i taxametersystemet

Med finansloven for 2025 blev der indført et knæk i undervisningstaxameteret. Det betyder, at institutioner med over 700 årselever får reduceret taxametertilskuddet med 7,5 procent for de elever, der overstiger denne grænse.

Argumentationen bag knækket er, at der på større institutioner vil være stordriftsfordele. Udfordringen er dog, at eleverne på disse institutioner ikke altid er samlet på én adresse, men i stedet er fordelt på flere afdelinger med hver deres faste udgifter til materialer, værksteder, laboratorier og bygninger.

Konsekvensen af det nuværende taxameterknæk er, at de største institutioner, der ofte består af mange geografisk spredte afdelinger med bl.a. HTX, reelt bliver straffet økonomisk, selvom deres omkostninger pr. elev er på niveau med, eller højere end de mindre almene gymnasier. De højere omkostninger skyldes blandt andet udstyrskrav, laboratorier og specialiserede faglokaler. Derfor skal knækket i taxameteret afskaffes, da det vil sikre en mere retfærdig og bæredygtig finansieringsmodel for mange HTX-institutioner og de kommende EPX-institutioner.

Desuden påvirker det nuværende knæk kun undervisningstaxameteret, der er afsat til undervisningsrelaterede udgifter som lønninger, udstyr og materialer, som alligevel ikke drager fordel af evt. besparelser ved stordrift. Hvis knækket skal implementeres korrekt, bør det gælde for fællesudgiftstaxameteret – udgifter som i højere grad sænkes ved at have flere elever samlet på samme afdeling.⁹

Eksempel – Syddansk Erhvervsskole

Et konkret eksempel på konsekvenserne af taxameterknækket ses på Syddansk Erhvervsskole, som har HTX-afdelinger i både Vejle og Odense. Hver afdeling har under 700 årselever, men da de organisatorisk hører under samme institution, tælles de samlet. Det betyder, at skolen bliver fratrukket 7,5 procent af taxametertilskuddet for de elever, der overstiger grænsen – selvom undervisningen foregår på separate adresser, der hver især har faste omkostninger.

Til sammenligning findes der i Vejle og Odense syv almene gymnasiale institutioner, som hver især har færre end 700 årselever. De består typisk af én afdeling og tælles derfor enkeltvis – og undgår dermed reduktionen i taxameteret.

Resultatet er, at en HTX-elev i Vejle eller Odense får færre ressourcer end en STX-elev i samme by, på trods af at HTX generelt er dyrere at drive.

9) <https://www.uvm.dk/institutioner-og-drift/oekonomi-og-drift/regulerede-institutioner/tilskud-til-institutioner/tilskudsformer/fakta-om-taxametersystemet-og-tilskud-til-institutionerne>

Tildel udkantstilskuddet på afdelingsbasis

Med finansloven for 2025 blev udkantsstilskuddet ændret til et fast beløb på 3,8 mio. kr. per institution, hvis hovedafdelingen ligger i en land- eller oplandskommune. Udfordringen ved ordningen er, at mange erhvervsskoler er store institutioner med flere afdelinger i forskellige byer. De får dermed ét samlet tilskud på baggrund af hovedskolens adresse, som skal fordeles på mange adresser, mens hver institution med en enkeltstående gymnasieafdeling i samme område, hver især får 3,8 mio. kr.

Derfor skal der fremover være en alternativ fordeling af udkantstilskuddet, hvor tildelingen er baseret på den enkelte afdelings geografiske placering – frem for alene at tage udgangspunkt i institutionens hovedadresse. På den måde følger

midlerne eleverne lokalt, uanset hvordan den overordnede institutionsstruktur er sammensat.

Behovet for en ny udkants taxametermodel bliver endnu vigtigere i lyset af fremtidens institutionslandskab med EPX, hvor fusioner formentligt vil føre til færre, men større institutioner. Det øger risikoen for, at midlerne ikke fordeles efter det reelle behov, men i stedet skævvrides yderligere.

Samtidigt giver den nuværende aftale mulighed for at afdelinger kan søge om at bevare deres udkantstilskud i de kommende fusioner, eftersom man er bevidst om problematikken ved at udkantstilskuddet bortfalder. Dette gælder dog kun fremadrettet, og derfor straffes de HTX-afdelinger, der er fusioneret før 2025.

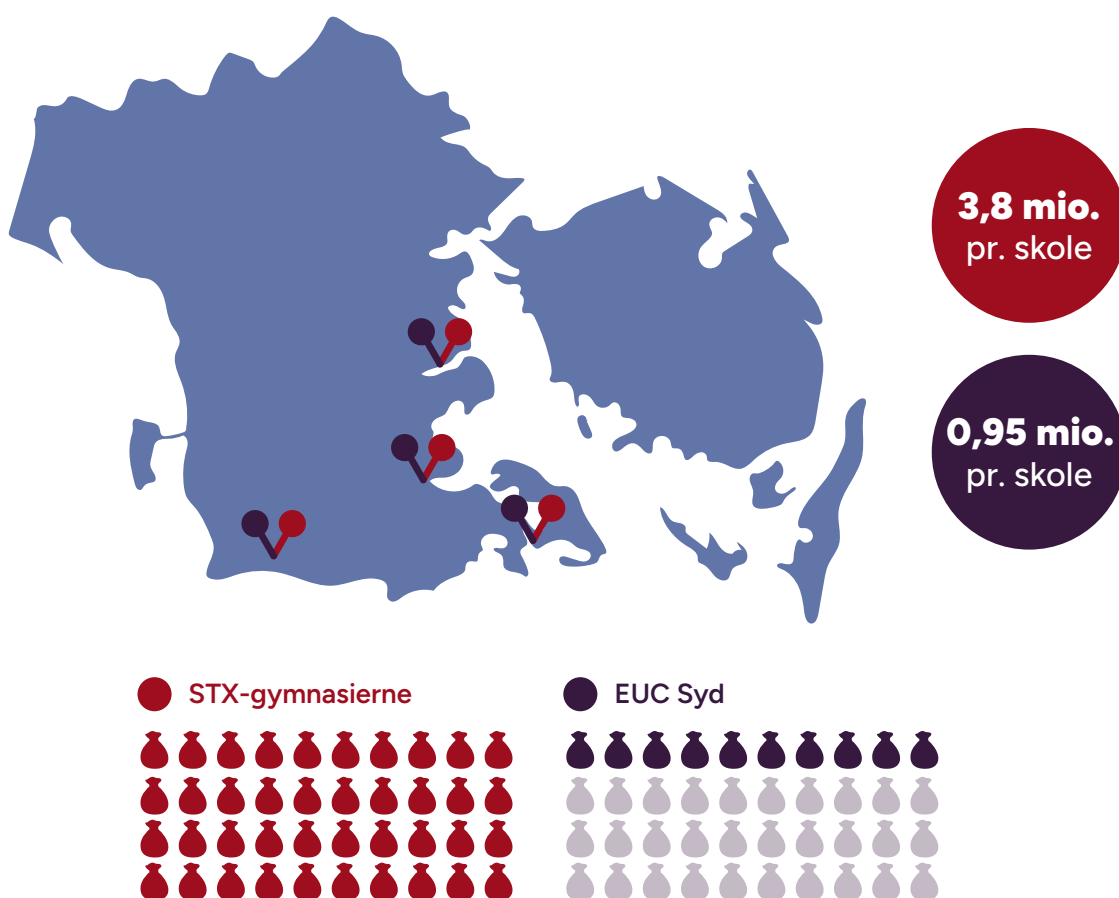
Er HTX elever i udkantsdanmark mindre værd?

"Som det er i dag, er resultatet af udkantstilskuddet at en HTX-elev i Haderslev eller Sønderborg får færre ressourcer end en STX-elev i samme by, på trods af at HTX generelt er dyrere at drive."

Eksempel – EUC Syd

EUC Syd er en stor institution med afdelinger i Tønder, Sønderborg, Aabenraa og Haderslev. Hele skolen modtager ét tilskud på 3,8 mio. kr., som skal fordeles mellem alle fire afdelinger. Til sammenligning modtager Tønder Gymnasium, Sønderborg Statsskole, Aabenraa Statsskole og Haderslev Katedralskole hver 3,8 mio. kr. til deres STX- og HF-udbud. Det betyder, at eleverne på EUC Syd reelt har færre ressourcer fra udkantstilskuddet pr. elev end deres jævnaldrende på de almene gymnasier.

En model, hvor udkantstilskuddet fordeles på baggrund af skolernes afdelinger, vil sikre en mere retvisende og fair fordeling af midlerne. Det vil samtidig understøtte muligheden for at opretholde bæredygtige og nærværende uddannelsestilbud i mindre byer, hvor det i forvejen kan være udfordrende at fastholde et bredt og fagligt stærkt HTX-udbud.

3

Forslag 7-9

Nyt fagligt indhold

– I dette kapitel præsenterer vi vores bud på en nytænkning af det faglige indhold på HTX, med udgangspunkt i at læringen skal være mere praksisnær end i dag, og studieretningerne skal revideres.

Forslag 7

Praksisnær læring

Øget samarbejde med lokale virksomheder

Det er afgørende for HTX-uddannelsen, at eleverne møder projekter og problemstillinger, der både vækker deres faglige interesse og styrker deres evner inden for samarbejde og problemløsning. Problem-baseret læring er allerede en central del af HTX's didaktiske tilgang, men i dag tager undervisningen ikke i tilstrækkelig grad udgangspunkt i virkelighedsnære og praksisorienterede udfordringer.

Derfor skal virksomheder fra det lokale erhvervsliv i højere grad inddrages i undervisningen. Det kan for eksempel ske som en del af et tværfagligt studieområdeforløb (SO-forløb) eller på mindre skala i forbindelse med konkrete projektopgaver – eksempelvis i matematik.

Derudover bør der arrangeres flere nationale konkurrencer i samarbejde med store danske virksomheder. I dag er det især naturvidenskabelige virksomheder, der står bag denne type initiativer, men der er et udtalt behov for flere konkurrencer inden for teknologi, ingeniørvidenskab og matematik. Det vil give alle elever mulighed for at udvikle og vise deres talent – uanset fag.

Erhvervspraktik

HTX-uddannelsen er i sin natur tæt knyttet til erhvervslivet, og en af dens styrker er netop, at eleverne klædes på til at kunne begå sig i virkelighedsnære og praksisorienterede sammenhænge. Derfor mener EEO, at det vil være oplagt at introducere erhvervspraktik som et tilbud til HTX-elever.

Et praktikforløb vil give elever mulighed for at opnå konkrete erfaringer fra arbejdspladser uden for skolen og samtidig udvikle både deres faglige og praktiske kompetencer. For nogle elever kan det også være med til at vække interessen for en erhvervsuddannelse efter gymnasiet – og dermed styrke sammenhængen mellem uddannelsessystemets forskellige veje.

Erhvervspraktikken kan med fordel kobles til teknikfaget, som er et valgfag, eleverne arbejder med gennem hele 3.g. Teknikfaget er allerede stærkt praksisorienteret, hvorfor det giver god mening at udvide det med et konkret møde med erhvervslivet. Samtidig har mange HTX-lærere, herunder teknikfagslærere, allerede erfaring fra erhvervslivet, hvilket vil lette samarbejdet mellem skole og virksomhed.

Ved at placere praktikken i efteråret kan man desuden sikre, at det ikke kolliderer med eksamensprojektet, der påbegyndes i marts.

Erhvervsrelaterede certifikater i teknikfag

HTX indeholder flere fag, hvor teori udmøntes i form af et fysisk produkt. Særligt teknikfag indeholder meget praksisfaglig og projektbaseret undervisning, hvor elever får mulighed for at udfolde deres kreativitet i samspil med faglig teori og fordybe sig i praktisk kyndighed.

Flere teknikfag på HTX giver i dag eleverne mulighed for at opnå erhvervsfaglige certifikater. Et eksempel er faget Udvikling og produktion, også kendt som Maskin A, hvor elever på visse skoler modtager et Paragraf-17-certifikat i 'Arbejds miljø og sikkerhed – svejsning/termisk'.¹⁰ Certifikatet bygger på et sikkerhedskursus, som intro-

ducerer eleverne til arbejdsmiljø og sikkerhed i forbindelse med termisk arbejde.

Denne type certificeringer er anerkendt i erhvervslivet og kan anvendes direkte på arbejdsmarkedet efter gymnasiet. For mange elever kan det både være motiverende i undervisningen og medvirke til, at de overvejer en erhvervsuddannelse eller en mere praktisk karrierevej – enten i deres sabbatår eller på længere sigt.

Derfor bør det erhvervsfaglige element i teknikfagene styrkes ved at udbrede relevante certificeringskurser, som matcher indholdet i de enkelte fag.

10) <https://techcollege.dk/efteruddannelse/metal-konstruktion/sikkerhed/arbejds miljo-og-sikkerhed-svejsning-termisk>

Forslag 8

Revidering af studieretningerne

Studieretningerne udgør grenene på HTX-uddannelsen, og er afgørende for uddannelsens generelle identitet. På nuværende tidspunkt findes der 18 studieretninger, der er inddelt i tre hovedområder: 'anvendt naturvidenskab', 'teknologi' og 'kommunikationsteknik'.¹¹ EEO mener, at det er relevant at revidere studieretningerne, i et forsøg på at gen-tænke uddannelsen og gøre den mere attraktiv.

Derfor skal de fire studieretninger, som er angivet i tabellen nedenfor, udgå af det nationale HTX-udbud. I 2024 dimitte-rede disse retninger tilsammen et meget begrænset antal elever – svarende til én klasse på cirka 24 elever – og to af ret-ningerne havde ingen dimittender det år. Det tyder på, at der kun er begrænset ele-vinteresse for netop disse retninger, og at

udbuddet med fordel kan målrettes mere efterspurgt og bæredygtige studieret-ninger.

Selv hvis de fire studieretninger udgår af det centrale udbud, mener vi, at skoler fortsat skal have mulighed for at oprette dem som lokale studieretninger – såfremt der er elever nok til at sikre et bæredyg-tigt udbud.

Derudover foreslår vi at tilføje en ny stu-dieretning med fagkombinationen Tekno-logi A og Innovation B. Denne kombination vil styrke HTX's faglige profil og identitet. Innovation B i 2.g og 3.g fungerer som en god indgang til teknologi A, som i 3.g får et tydeligere fokus på forretningsforståelse og innovationsprocesser. Fagene supple-rer hinanden godt og styrker hinandens faglighed på tværs af årgangene.

Hovedområde	Studieretning	Antal Studenter (2024)
Kommunikationsteknik	Kommunikation og it A og Tysk B (fortsætter)	Ingen elever
Kommunikationsteknik	Kommunikation og it A og Fransk eller Spansk B (fortsætter)	Ingen elever
Kommunikationsteknik	Kommunikation og it A og Matematik A	6 elever
Teknologi	Teknologi A og Samfunds-fag B	18 elever

11) <https://www.ug.dk/6til10klasse/gymnasiale-uddannelserungdomsuddannelse/studieretninger-paa-HTX>

Forslag 9

Obligatorisk forløb i privatøkonomi

På alle ungdomsuddannelser, herunder HTX, er der behov for at ruste eleverne til bedre at håndtere deres privatøkonomi. Overgangen til voksenlivet medfører ofte økonomiske udfordringer, og undersøgelser viser, at mere end hver femte ung har svært ved at få økonomien til at hænge sammen. Udfordringen er stigende: I 2021 betragtede 9 % af unge deres økonomi som presset – et tal, der i dag er højere på 22%, blandt andet fordi udgifterne til unges forbrug er steget med 1.400 kr. om måneden siden da.

EEO foreslår derfor, at der indføres et obligatorisk undervisningsforløb i privatøkonomi på HTX. Forløbet vil bidrage til at fremtidssikre unges økonomiske forståelse, uanset studieretning, så det ikke kun er elever på de merkantile uddannelser, der lærer om redskaber til at styre egen økonomi.

Det faglige indhold bør være praksisnært og indeholde emner som budgetlægning, aflæsning af lønsedler, pension, forståelse af lån og ÅOP, skatteindberetning og grundlæggende investeringsformer. Privatøkonomi er en vigtig livsfærdighed, som vi mener, at alle unge bør have med sig fra deres ungdomsuddannelse.

Eksempel – Jonas fra Aarhus

I grundskolen drømte Jonas om at blive programmør. Han overvejede kort at søge ind på HHX for at opnå en bedre forståelse af økonomi, men valgte i stedet HTX, hvor fag som programmering og teknikfaget robotteknologi bedre understøttede hans faglige ambitioner.

Med et obligatorisk forløb i privatøkonomi på HTX ville elever som Jonas samtidig få den nødvendige indsigt i emner som budget, skat og lån – uden at skulle fravælge den tekniske faglighed. Det vil styrke HTX som uddannelsesstilbud og sikre, at flere unge får de økonomiske kompetencer, de har brug for i deres voksenliv.

Tak for jeres opmærksomhed

I dette udspil har vi understreget behovet for at styrke og nytænke det tekniske gymnasium, HTX.

Vi har præsenteret en fremtidssikring af det selvstændige tekniske gymnasium med afsæt i det nye uddannelseslandskab i 2030.

Dette udspil præsenterer EEO's bud på, hvordan man lykkes med at styrke og forbedre HTX, så den også fremadrettet står stærkt i egen ret. Vi ser det som afgørende, at HTX fortsat er en selvstændig gymnasial uddannelse placeret sammen med erhvervsuddannelserne – for at fastholde den særlige didaktik, kultur og faglighed, der både gør HTX unikt og til, hvad vi beskeden mener, er den bedste gymnasiale uddannelse i Danmark.

Med konkrete forslag peger vi på, hvordan HTX kan styrkes både fagligt og strukturelt – så flere unge vælger uddannelsen, og så de møder et gymnasium med en tydelig identitet, retfærdige rammer samt relevant fagligt indhold. Undervejs har vi givet eksempler på, hvordan ændringerne vil komme HTX-institutionerne og deres elever til gavn.

HTX er en central brik i at imødekomme fremtidens behov for tekniske og naturvidenskabelige kompetencer. Derfor skal vi investere i uddannelsen og sikre, at den tiltrækker og fastholder elever i hele landet.

Når vi gør det, ruster vi ikke blot de unge til videre uddannelse og arbejdsliv inden for de voksende STEM-uddannelser – vi sikrer samfundets fremtidige behov for forskere, ingeniører og it-eksperter.

Vi ser frem til samarbejdet om fremtiden og videreudviklingen af HTX.

Med Venlig Hilsen

**ERHVERVSSKOLERNES
ELEVORGANISATION**